

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate Examination 2026

Modern Greek

Higher Level

Monday 15 June
Morning 9:30 – 12:30

100 marks

Do not hand this up.
This document will not be returned to the
State Examinations Commission.

Μέγιστη δυνατή βαθμολογία 100 Βαθμοί

Διαβάστε το κείμενο που ακολουθεί και απαντήστε στις ερωτήσεις που σας δίνονται.

Είμαστε όντα εντυπώσεων

Με τον όρο «εντύπωση» εννοούμε την άποψη που αναπτύσσουμε για πρόσωπο, ζώο, πράγμα ή κατάσταση, μέσω της εμπειρίας και της αντίληψης και όχι απαραίτητα μέσω της γνώσης ή της έρευνας. Συχνά οι σχηματιζόμενες απόψεις **συνοδεύονται** και από κάποιο συναίσθημα, οπότε η εντύπωση και το συναίσθημα μαζί ονομάζεται «δοξοθυμία»

Έρευνες δείχνουν ότι οι άνθρωποι εύκολα σχηματίζουν λανθασμένες εντυπώσεις για πράγματα, ανθρώπους και καταστάσεις.

Μερικά παραδείγματα θα κάνουν πιο ξεκάθαρο αυτό που εννοούμε.

Θεωρούμε ότι είναι ψηλή μια γυναίκα η οποία βλέπουμε ότι φοράει τεράστια τακούνια. Φυσικά ξέρουμε ότι τα τακούνια «ψηλώνουν» όποιον τα φοράει, αλλά η εντύπωση της «ψηλής» γυναίκας παραμένει. Ξέρουμε ότι δεν είναι έτσι όπως τη βλέπουμε βαμμένη στο πρόσωπο και στα μαλλιά, επιδιώκοντας να φαίνεται νεότερη με καλύτερο δέρμα και πιο έντονα χαρακτηριστικά, αλλά όχι μόνο δεχόμαστε την θετική δοξοθυμία μα μπορεί και να την αποζητούμε ενεργά, ζητώντας από τη γυναίκα να «φτιάχνεται».

Ανάλογα και οι άνδρες «φτιάχνουμε» τα μαλλιά και τα γένια και βάζουμε εκείνα τα ρούχα που θεωρούμε πως θα προκαλέσουν την επιδιωκόμενη κάθε φορά εντύπωση. Όλοι γνωρίζουμε πως η εντύπωση θα γίνει αποδεκτή και πως οι άλλοι δεν θα πασχίσουν να μας φαντάζονται «ακριβοδίκαια», δηλαδή κι όταν είμαστε άπλυτοι, αχτένιστοι και κακοντυμένοι. Γιατί εύκολα υιοθετείται η εντύπωση που προβάλλεται, ακόμα κι αν είναι προφανές ότι δεν είναι ακριβής.

Ας υποθέσουμε ότι βρισκόμαστε σε ένα δωμάτιο. Ο χώρος είναι ο ίδιος, αλλά εμείς έχουμε τελείως διαφορετική εντύπωση γι' αυτόν, αν είμαστε με το πρόσωπο κολλημένο στον τοίχο ή αν είμαστε μπρος στο παράθυρο με την όμορφη θέα. Στο σπίτι αρκετοί άνθρωποι νιώθουν φόβο όταν είναι μόνοι, αλλά νιώθουν λιγότερο φόβο αν είναι με ένα παιδί, παρότι αυτό δεν θα μπορούσε να τους προστατεύσει από τίποτε. Δυσκολευόμαστε να ξεπεράσουμε τον φόβο όταν το πάτωμα σε ένα υψηλό κτίριο ή σκαλιά είναι γυάλινο και βλέπουμε κάτω, ακόμα κι αν γνωρίζουμε καλά την αντοχή του υλικού ή έχουμε μόλις δει να περνάνε με ασφάλεια άλλοι άνθρωποι από πάνω του. Το Bungee jumping είναι τρεις φορές λιγότερο επικίνδυνο από το να κυκλοφορεί κανείς με ποδήλατο, αλλά ο φόβος για το πρώτο είναι εξαιρετικά μεγαλύτερος του δευτέρου.

Παράλληλα, είναι γνωστό πως οι ανθρώπινες αισθήσεις μας δεν μας **πληροφορούν** με ακρίβεια για το πώς είναι ο κόσμος. Αντιλαμβανόμαστε ένα πολύ μικρό μέρος του φάσματος της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, όπως και τα αμέτρητα κύματα που πιάνει το κινητό τηλέφωνο, το ραδιόφωνο, η τηλεόραση κλπ. Δεν έχουμε καν το μάτι του αετού και τη μύτη του σκύλου. Οι αισθήσεις μας επομένως μάς παρέχουν πληροφορίες που μπορεί να μας βοηθήσουν στην επιβίωση, ως ανθρώπινα όντα. Μια συνέπεια αυτής της νοητικής αντίληψης είναι αυτό που ο κόσμος συνηθίζει να λέει : "αυτά που βλέπετε είναι όσα υπάρχουν".

Αυτή η αντίληψη έχει δύο θεωρήσεις: μια ευεργετική για εμάς τους ανθρώπους συνέπεια είναι ότι μπορούμε να αντιμετωπίζουμε τα δυσάρεστα και αρνητικά, θέτοντας μπρος μας τα ευχάριστα και θετικά. Ενώ, η αρνητική συνέπεια αυτής της αντίληψης είναι όταν το μυαλό μας μένει σε αρνητικές εντυπώσεις και μας ταλαιπωρεί με φόβο, δυσφορία, άγχος, κατάθλιψη, θυμό, απογοήτευση, και μάλιστα «αδίκως».

Έρευνες δείχνουν ότι η υπερβολική αισιοδοξία ίσως μας οδηγήσει στο να μην πάρουμε κατάλληλα μέτρα για προβλήματα υγείας ή τα οποιαδήποτε μέτρα ασφαλείας για την εκάστοτε δραστηριότητα, με ολέθριες κάποιες φορές συνέπειες. Όμως, χωρίς αμφιβολία, το να αισιοδοξεί κανείς είναι προτιμότερο από το να υποφέρει από καταστροφικές εντυπώσεις. Και οπωσδήποτε, το κακό της αισιοδοξίας θα φανεί μόνο αν τα πράγματα στραβώσουν. Το κακό όμως από τις αρνητικές δοξοθυμίες εισπράττεται εδώ και τώρα, ακόμα και αν η έκβαση δεν είναι καθόλου κακή στο μέλλον.

Είναι πολλές οι φορές που δοξοθυμούμε πως όλα είναι όμορφα λόγω ενός ασήμαντου γεγονότος, και άλλες ότι όλα είναι καταθλιπτικά, γιατί απλά δεν **επίκειται** κάτι όμορφο στο εγγύς μέλλον ή γιατί είμαστε μπρος σε κάποιο δύσκολο καθήκον.

Αρκετοί **διανοητές** έχουν διατυπώσει **με παρεμφερείς τρόπους** την σκέψη που λέει: η ζωή μου έχει γεμίσει με αφόρητες δυστυχίες, οι οποίες ποτέ δεν πραγματώθηκαν. Πρόκειται για εντυπώσεις που αποκομίζουμε ότι κάτι δεν θα πάει καλά και υποφέρουμε γι' αυτό προκαταβολικά. Το κακό δεν συνέβη ποτέ, αλλά τη δυστυχία τη βιώσαμε. Επειδή η ζωή είναι πολυμήχανη και το μέλλον δεν προλέγεται, συχνά υποφέρουμε από φόβο για κάτι που δεν επακολουθεί.

Είναι ατελείωτη η λίστα των εντυπώσεων οι οποίες μπορεί να κυριαρχήσουν στο μυαλό κάνοντας κακό σε εμάς και την κοινωνία. Είναι αμέτρητες οι φορές που παρεξηγούμε άλλους ανθρώπους, που εκτιμούμε λανθασμένα, που χαρακτηρίζουμε τελεσίδικα, αδικούμε, ομαδοποιούμε, ψηφίζουμε ή αγοράζουμε με βάση τυχάρπαστες εντυπώσεις.

Αυτά είναι πράγματα γνωστά στους κάθε λογής «επικοινωνιολόγους» που συμβουλεύουν τους πολιτικούς για το πώς θα ψηφιστούν, και στους διαφημιστές προϊόντων, οι οποίοι γι' αυτόν τον λόγο προτιμούν τις «άσχετες» εικόνες, τις «έξυπνες» ατάκες και τους «εντυπωσιασμούς» από την άρθρωση επιχειρημάτων. Τα επιχειρήματα θα έπρεπε να ήταν τα μόνα εργαλεία πειθούς, αν οι άνθρωποι είμασταν όντα στα οποία κυριαρχεί ο ορθός λόγος κι όχι όντα εντυπώσεων.

Συχνά, ακόμα κι όταν αναγνωρίζουμε ότι εκτιμούμε λανθασμένα, είναι πολύ δύσκολο να αλλάξουμε την εντύπωση μας.

Τελικά, η γνώση ότι αυτό που δοξοθυμούμε αυτήν τη στιγμή δεν είναι η αλήθεια, αλλά μια εντύπωση που μπορεί να διορθωθεί, μπορεί να βοηθήσει στο να μετριάσουμε τον πόνο της κακής στιγμής, μπορεί να οδηγήσει σε δεύτερες διορθωτικές προσεγγίσεις, πέρα από τις εντυπώσεις. Και αυτό θα βοηθήσει ιδιαίτερα τα άτομα που κατακλύζονται από τις συγκινήσεις και νιώθουν κάθε φορά ότι βρίσκονται στο χείλος του γκρεμού.

(κείμενο διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης) , Στέλιος Κερασίδης, 08-02-2024, Psychology.gr

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Να απαντήσετε και στις 3 ομάδες ερωτήσεων. Οι απαντήσεις να δοθούν στα νέα Ελληνικά.

ΟΜΑΔΑ 1η

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

[30 / 100]

1. Εξηγήστε με δικά σας λόγια τη σημασία των παρακάτω φράσεων που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα στο δοσμένο κείμενο:

- a) Συνοδεύονται
- b) Πληροφορούν
- c) Επίκειται
- d) Διανοητές
- e) με παρεμφερείς τρόπους (5 × 1)

2. Τι εννοεί ο αρθρογράφος με τον όρο δοξοθυμία; (5)

3. Τι κατά κύριο λόγο χρησιμοποιούν στις καμπάνιες τους οι επικοινωνιολόγοι και ποια η άποψη του αρθρογράφου για αυτό; (5)

4. Πώς μπορούν να επιδράσουν οι εντυπώσεις στη λειτουργία της κοινωνίας; (5)

5. Σύμφωνα με τα παραδείγματα που παραθέτει ο αρθρογράφος, αλλά και από τη δική σας εμπειρία πώς δημιουργούνται οι εσφαλμένες εντυπώσεις; (5)

6. Συμφωνείτε με την άποψη του αρθρογράφου ότι είναι προτιμότερο το να αισιοδοξεί κάποιος, από το να υποφέρει από καταστροφικές εντυπώσεις; (5)

ΟΜΑΔΑ 2^η

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

[30 / 100]

Σε ένα κείμενο 100 περίπου λέξεων και κάνοντας τις σχετικές αναφορές στο κείμενο που διαβάσατε, να συζητήσετε την άποψη: **ακόμα κι όταν αναγνωρίζουμε ότι εκτιμούμε λανθασμένα, είναι πολύ δύσκολο να αλλάξουμε την εντύπωση μας.**

ΟΜΑΔΑ 3η

ΕΚΘΕΣΗ ΔΟΚΙΜΙΟ

[40 / 100]

Να επιλέξετε ένα από τα δύο θέματα και να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 300 περίπου λέξεων.

1^ο θέμα:

Στη σημερινή εποχή της υπερπληροφόρησης πιστεύετε ότι οι αντιλήψεις επηρεάζουν στον ίδιο βαθμό τις επιλογές μας ;

2^ο θέμα:

Κι αν δεν μπορείς να κάμεις την ζωή σου όπως την θέλεις, τούτο προσπάθησε τουλάχιστον όσο μπορείς: μην την εξευτελίζεις..... (Κ.Καβάφης, 1913)